

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Etapa locală
28 februarie 2025
Clasa a VIII-a

Varianta 1

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Timpul efectiv de lucru este de trei ore.**
- **Punctajul total este de 100 de puncte.**

Citește fiecare dintre textele date pentru a putea răspunde la cerințele formulate:

A.

„ – Ți-a spus mama pentru ce te-am chemat?

– Nu.

– Foarte bine. Atunci să vorbim noi amândoi, ca doi bărbați ... ca doi prieteni: da?

– Da, îngână Dănuț, strângând cutia cu șocolată.[...]

Vocea lui Herr Direktor răsuna categorică, directorială. Dănuț se pregăti pentru un lung șir de „da”.

– Tu știi, Dănuț, că moșu Puiu te iubește... ca și mama, ca și tata...

– Da.

Olguța se frământa.

– Bine, Dănuț. Să vedem numai, dacă-l iubești și tu pe moșu Puiu cât te iubește el pe tine...

Dănuț clipi. Atâtea vorbe adresate lui, și numai lui, îl amețeau. I se părea că între cap și picioare, erau kilometri. Capul se înălțase sus, sus, dimpreună cu plafonul; picioarele coborâseră afund, afund, dimpreună cu podelele. Și peste prăpastia din cap și picioare alerga mereu trenul asurzitor al vorbelor...

– Ia să-mi spui tu mie, Dănuț, dacă vrei să s-ajungi într-o zi la fel ca moșu Puiu?...

– Da.[...]

– Atuncea Dănuț trebuie să faci cum îți spune moșu Puiu.

– Bine... [...]

–...Moșu Puiu vrea să hotărăști tu singur... Și hotărârea luată de tine va fi sfântă. Cum vei spune tu, așa vom face noi. Și tata, și mama, și moșu Puiu te vor asculta pe tine, ca și cum noi toți am fi copiii tăi... Dar tu, Dănuț, trebuie să chibzuiești serios și să răspunzi ca un bărbat. Dacă vei face așa cum credem noi, te vom iubi mai tare și te vom trata ca pe un om mare și cuminte, nu ca pe un copil...Ne-am înțeles?

– Da, vorbiră singure buzele lui Dănuț.

– Acuma ascultă bine...

– Începând din anul acesta – fiindcă acuși se isprăvește vacanța...

Dănuț strânse mai tare cutia din buzunar.

– ...tu intri la liceu... Hei! Nici nu-ți închipui tu, Dănuț, ce mândrie-i să fii licean! Ce înseamnă asta: școala primară? Fleac! Pentru copii mici!... Liceul e altceva! Și tata și eu am fost liceeni. Și ce rău ne pare că nu mai suntem!...

Dănuț trase cu coada ochiului la Olguța, dar întâlni numai ochii triști și mirați ai Monicăi.

– De-acuma înainte ai să ai pantaloni lungi, cu dungă! Auzi, Dănuț? Pantaloni lungi. Așa cum poartă tata și cu mine. Ce mai vrei?

Dănuț începu să asculte.

– Ce se-nâmplă însă: noi cu toții vrem ca tu să ai parte în viață de ce-i mai bun și ce-i mai ales... Și fiindcă la Iași nu sunt licee de samă, am dori să urmezi liceul la București. În capitala țării, Dănuț! Să stai într-un oraș cu regele! Duminica te scot din internat, și după ce tragem **un ...** o masă grozavă la Enescu – unde-ai să comanzi tu ce-ți trece prin cap - ne trântim într-o trăsură cu doi cai negri și facem o plimbare la Șosea... Și să știi, Dănuț, muscalul care l-oi alege eu întreze caleașca regelui! Hei-hei! Săracul rege! Noi înainte, picior peste picior, și el în urma noastră... Știi și tu că moșu Puiu se pricepe!... Și la anul – după ce-i învăța tu bine, ca să nu-l faci de răs pe moșu Puiu – facem amândoi o plimbare în străinătate. Când cu trenul, când cu vaporul!... Și când ti-i întoarce, vorbind atâtea limbi străine, rămâne Olguța cu gura căscată, glumi Herr Direktor, făcând cu ochiul Olguței. Vra să zică, Dănuț, iaca ce-ți propune moșu Puiu: ori rămâi la Iași – într-un liceu dărăpănat ... – ori vii la București cu moșu Puiu, la un liceu ca cele din povești, în orașul în care stă regele, în orașul în care, duminicile, o ducem numai într-o petrecere, și de unde, când vine vacanța, hop în trenși tot înainte... Acuma tu gândește-te și alege... Tu știi cum e bine și ce vrea moșu Puiu. Hotărăște. [...]

Înghiți uscat, iar înghiți... Singur pe un scaun deasupra lumii... Și trebuia să răspundă da.

Ridică ochii înfrânți spre Herr Direktor.

– Nu te grăbi, Dănuț, îl îmbărbătă Herr Direktor. Gândește-te bine.

Capul lui Dănuț zvâcnea gol.

Mâna-i înțepenise pe cutia din buzunar. [...]

...A!... *Vra să zică de asta mama...*

Și tata și Olguța! Toți știuseră, numai el nu!... Îl alungau din casă... Toți îl părăseau... Nimănui nu-i păsa de el... și mama? Chiar mama!... Dănuț nu mai avea pe nimeni...

Închise ochii umeziți... [...]

Vra să zică așa! Vra să zică așa!...

Pe obrajii lui Dănuț și peste lumea jalnicelor umbre alunecară două lacrimi... șterse cu mână de mâna lui Dănuț... Căci din turbinca lui Ivan – cu plete negre-n vânt, cu ochi scânteietori, cu paloșul într-o mână și buzduganul în cealaltă – ieșise Făt-Frumos din lacrimă.

Mâna lui Dănuț smuci cutia cu șocolată, izgonind-o pe masă.

Nu-mi trebuie! Dacă-i așa, bine!... Lasă că v-arăt eu!...

Cu glas ridicat, neobișnuit de tare și de hotărât, Dănuț rosti marile vorbe:

– Da, moșu Puiu, merg cu mata la București. Așa vreau eu.

– Bravo, Dănuț, bravo! Așa băiat mai înțeleg și eu. Vino să te sărut.

– Dănuț! strigă doamna Deleanu, scoțând capul prin ușa întredeschisă, fără să intre, ca în așteptarea rezultatului unei operații.

Ce-am făcut?...

Ca roua dimineții, Făt-Frumos se risipi în ploaie de lacrimi pe obrajii sărutați ai lui Dănuț. [...]

– Lasă, lasă, dragul mamei, are să fie bine, îl alină doamna Deleanu strângându-l în brațe așa cum l-ar fi strâns pe peronul unei gări lugubre, sub țipătul locomotivei care l-ar fi dus la măcel. [...]"

Ionel Teodoreanu, *La Medeleni*

B.

„Vreau să-mi încep povestea din ziua în care am plecat de la școala pregătitoare Pencey. Școala aia din Agerstown, Pennsylvania. Poate ați auzit de ea. Sau măcar ați văzut reclamele. Îi fac reclamă într-o mie de reviste, cu mereu aceeași poză a unui șmecher de succes, călare pe un cal care sare peste un gard. De parcă la Pencey am fi jucat polo cât era ziua de lungă. N-am văzut niciodată vreun cal prin zonă, nici de departe. Și sub poza tipului călare, scrie musai: *Din 1888 modelăm băieții în tineri bărbați, împliniți și cu judecată limpede.*[...]"

Nu contează. Era sâmbăta meciului de fotbal cu Saxon Hall. Care meci cu Saxon Hall ar fi trebuit să fie scofală mare pentru Pencey.[...] Țin minte că pe la trei după-masă stăteam cocoțat la cucurigu, în vârful dealului Thomsen, chiar lângă tunul ăla aiurea de pe vremea războiului de independență. [...]

Motivul pentru care stăteam în vârful dealului Thomsen, și nu jos, la meci, era că tocmai mă întorsesem de la New York cu echipa de scrimă. Eram căpitanul echipei de scrimă, nene! Foarte mare scofală. Plecaserăm toți la New York de dimineață la întrecerea cu școala McBurney. Numai că respectivul concurs nu s-a mai ținut. Am uitat floretele și echipamentul și toate catrafusele în ... metrou. N-a fost doar vina mea. Trebuise să mă ridic întruna, să mă uit la harta de sus, ca să văd unde coborâm. Așa că ne-am întors la Pencey pe la două jumătate, în loc de seara, înainte de masă. Toată echipa îmi întorsese spatele pe drumul de întoarcere, în tren. Într-un fel, fusese chiar distractiv.

Celălalt motiv pentru care nu eram jos, la meci, era că mă duceam să-mi iau la revedere de la bătrânu' Spencer, profu' de istorie. Avea gripă și m-am gândit că s-ar putea să nu-l mai văd până la vacanța de Crăciun. Mi-a scris un bilet în care-mi zicea că vrea să mă vadă înainte să plec acasă. Știa că n-am să mă întorc la Pencey.

De asta am uitat să vă spun. M-au zburat. N-aveam la ce să mă întorc după vacanța de Crăciun, pentru că rămăsesem la patru materii, nu-mi dădeam deloc silința și așa mai departe. Mi-au dat nu știu câte avertismente să mă pun cu burta pe carte – mai ales în preajma parțialelor, când veneau ai mei la ședința cu bătrânul Thurmer –, dar n-am făcut-o. Așa că mi-au dat papucii. Ceea ce se întâmplă destul de des la Pencey, care e o școală foarte bine cotată. Serios.[...]

– Te-am lăsat la istorie pentru că nu știai absolut nimic.

– Știu, domnule. Frate, chiar știu. N-ați avut încotro.

– Absolut nimic, a repetat.

Chestia asta mă înnebunește. Când oamenii zic ceva de două ori la rând, după ce tu recunoști din prima. După care a spus-o și-a treia oară.

– Dar absolut nimic. Am mari dubii că ai deschis măcar o dată manualul tot semestrul. Nu-i așa? Spune-mi adevărul, băiete.

– Păi, l-am răsfoit de vreo două ori, i-am răspuns.

Nu voiam să-i rănesc sentimentele. Era nebun după istorie.[...]

– Nu te preocupă deloc viitorul tău, băiete?

– A, ba mă preocupă viitorul, da. Sigur. Sigur că da.

M-am gândit un minut.

– Dar nu prea mult, aș zice. Nu prea mult.

– O să te preocupe, mi-a zis bătrânu' Spencer. O să te preocupe, băiete. Când o să fie prea târziu.

Nu mi-a făcut nicio plăcere să-l aud spunându-mi chestia asta. Sună de parcă murisem de mult. Foarte deprimant.

– Poate, am spus.

– Aș vrea să-ți bagi mințile în cap, băiete. Încerc să te ajut. Mă străduiesc să-ți întind o mână de ajutor, dacă pot.

Chiar încerca. Se vedea cu ochiul liber. Doar că eram pe poziții mult prea diferite, asta-i tot.

– Știu, domnule. Vă mulțumesc mult. Nu glumesc. Apreciez gestul dumneavoastră. Serios.

Apoi m-am ridicat de pe pat. Frate, n-aș mai fi rezistat acolo încă zece minute, nici ca să-mi salvez viața.

– Problema e că acum trebuie să mă duc. Am niște echipament la sala de sport pe care trebui să-l iau acasă. Serios.

Și-a ridicat privirea spre mine și a început iar să clatine din cap, cu expresia aia foarte serioasă pe față. Dintr-o dată, mi-a părut rău pentru el. Dar pur și simplu nu mai puteam rămâne acolo. Eram pe poziții mult prea diferite. [...]

– Uitați, domnule. Nu vă faceți griji pentru mine. Nu e cazul. O să-mi fie bine. Doar că acum trec printr-o fază. Toată lumea trece prin faze de-astea, nu?

– Nu știu, băiete. Nu știu.

Urăsc astfel de răspunsuri.

– Sigur. Sigur că trece. Vorbesc serios, domnule. Vă rog să nu vă faceți griji pentru mine.

[...]

Apoi am dat mâna. [...]

– O să vă scriu, domnule. Dar acum, aveți grijă să vă treacă gripa.

– La revedere, băiete.

Când am închis ușa și am luat-o spre camera de zi, mi-a strigat ceva, dar nu l-am auzit prea bine. Sunt aproape sigur că mi-a strigat *Succes!*.

J.D. Salinger, *De veghe în lanul de seară*
traducere din limba engleză de Cristian Ionescu

C.

„[...] Adolescența este vârsta marilor experiențe și experimente cruciale, inițiate și trăite de adolescent pentru prima oară în viață. Adolescenții trec prin reale crize existențiale și de identitate. Traversarea acestor experiențe cruciale este o condiție obligatorie în pregătirea adolescentului în ceea ce privește asumarea de roluri și statusuri ca viitor adult. În acest sens, el decide cum acționează, cu cine se întâlnește și în ce locuri, fără însă a ține seama de consecințele și de riscurile unora dintre experiențele sale.

Un loc esențial în adolescență îl ocupă relațiile sociale. La această vârstă indivizii dezvoltă dorința de libertate și de explorare a spațiilor necunoscute, dincolo de ceea ce este spațiul familial și cel școlar sau al vecinătății imediate. Discriminarea de vârstă este trăită intens și contradictoriu de către adolescent fiindcă el crede că nu i se recunoaște noua sa poziție socială de către familie, școală și mediul său de viață. [...]

Când adulții au o atitudine de cooperare, adolescentul vede în aceștia un partener de dialog. Prin urmare, el simte că este considerat un egal și are încredere în adulți. Dacă adultul refuză cooperarea cu adolescentul, atunci el manifestă rezistență, sub diferite forme, față de tendința acestuia de a-i îngrădi personalitatea, de a-i orienta modul de a gândi și de a acționa. Raporturile dintre adulți și adolescenți pot deveni conflictuale, cu deosebire când atitudinea adultului rămâne neschimbată. De fapt, are loc emanciparea socială a adolescentului, iar neînțelegerea acestei particularități de către adult este un motiv de naștere a unor raporturi conflictuale. Adolescenții nu mai acceptă vechile relații din copilărie cu adulții și vor un nou tip de relații bazate pe recunoașterea personalității lor. [...]

Apariția, la adolescent, a reprezentărilor despre sine determină orientarea lui către unele norme și valori ale adulților ce vizează în special egalitatea tânărului cu cei maturi, dorind să semene cu aceștia. De altfel, una din aspirațiile cele mai frecvente ale adolescentului este cea de a fi adult. [...]

Adolescența se caracterizează și printr-un anumit mod de comunicare. Mai întâi, să remarcăm lărgirea ariei de comunicare, de la dialogul predominant cu părinții la vârsta copilăriei mici, apoi, în școala primară, comunicarea permanentă cu cadrele didactice, la comunicarea cu toate mediile sociale, aceasta fiind una din modalitățile esențiale de manifestare a autonomiei și identității individului.”

<https://adevarul.ro>

SUBIECTUL I

20 de puncte

Scrie, pe foaia de concurs, numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Seria în care grupurile de litere redau un singur sunet este:

- a) „liceul”, „picioare”.
- b) „Crăciun”, „regele”.
- c) „ochiului”, „picioare”.
- d) „picioare”, „echipei”.

2 puncte

2. Conține doar cuvinte derivate seria:

- a) „scânteietori”, „reclamele”.
- b) „spatele”, „deloc”.
- c) „departe”, „străinătate”.
- d) „neobișnuit”, „licean”.

2 puncte

3. Sinonimele contextuale ale cuvintelor subliniate în secvența: „La această vârstă, indivizii dezvoltă dorința de libertate și de explorare a spațiilor necunoscute, dincolo de ceea ce este spațiul familial și cel școlar sau al vecinătății imediate.” sunt, în ordine:

- a) voința, anonime, distanța.
- b) năzuința, renumite, cadrul.
- c) visul, nealterate, intervalul.
- d) aspirația, neștiute, mediul.

2 puncte

Scrie, pe foaia de concurs, răspunsurile la cerințele de mai jos:

4. Notează doi termeni din familia lexicală a cuvântului „cal”, formați prin două mijloace interne de îmbogățire a vocabularului diferite, pe care le vei menționa.

2 puncte

5. Alcătuieste un enunț cu altă valoare morfologică a verbului „a fi” din fragmentul următor, pe care o vei preciza: „Care meci cu Saxon Hall ar fi trebuit să fie scofală mare pentru Pencey..”

2 puncte

6. Transcrie două pronume diferite din secvența următoare, precizând felul fiecăruia: „Ceea ce se întâmplă destul de des la Pencey, care e o școală foarte bine cotate.”

2 puncte

7. Menționează cazul fiecărui cuvânt subliniat din enunțul: „Toată lumea trece prin faze de-astea, nu?”

2 puncte

8. Construiește o propoziție negativă în care substantivul propriu *Olguța* să aibă funcția sintactică de complement de agent.

2 puncte

9. Scrie un îndemn pentru adolescenții care vor să-și construiască un viitor de succes, sub forma unei fraze alcătuite din două propoziții aflate în raport de coordonare copulativă.

2 puncte

10. Rescrie corect enunțul următor: Însăși modul de adresare de către părinți, mass-media sau autorități, anume „fetiță” sau „băiețel”, pot crea adolescentului frustrări.

2 puncte

SUBIECTUL al II-lea

40 de puncte

Scrie, pe foaia de concurs, în enunțuri, răspunsurile pentru cerințele de mai jos:

1. Identifică un element de conținut comun celor trei texte-suport, valorificând câte o secvență din fiecare text.

6 puncte

2. Precizează o trăsătură morală a personajului Dănuț, din textul A, și mijlocul de caracterizare utilizat, ilustrându-l cu o secvență relevantă.

6 puncte

3. Interpretează, în 30 – 50 de cuvinte, o figură de stil identificată în secvența următoare din textul A: „... Și hotărârea luată de tine va fi sfântă. Cum vei spune tu, așa vom face noi. Și tata, și mama, și moșu Puiu te vor asculta pe tine, ca și cum noi toți am fi copiii tăi... Dar tu, Dănuț, trebuie să chibzuiești serios și să răspunzi ca un bărbat. Dacă vei face așa cum credem noi, te vom iubi mai tare și te vom trata ca pe un om mare și cuminte, nu ca pe un copil....”.

6 puncte

4. Prezintă, în 50 – 80 de cuvinte, o valoare comună textelor **A** și **B**, prin referire la câte o secvență semnificativă din fiecare text. **6 puncte**
5. Comentează, în minimum 50 de cuvinte, secvența preluată din textul **C**: „Adolescența este vârsta marilor experiențe și experimente cruciale, inițiate și trăite de adolescent pentru prima oară în viață. Adolescenții trec prin reale crize existențiale și de identitate. Traversarea acestor experiențe cruciale este o condiție obligatorie în pregătirea adolescentului în ceea ce privește asumarea de roluri și statusuri ca viitor adult.”. **8 puncte**
6. Ce simte Dănuț când i se propune să învețe la un liceu din București? Justifică-ți, în 70-100 de cuvinte, răspunsul la întrebarea dată, prin referire la o emoție, valorificând textul **A**. **8 puncte**

SUBIECTUL al III-lea 40 de puncte

Crezi că adolescența reprezintă o perioadă plină de provocări?

Scrive un text argumentativ, de minimum 200 de cuvinte, în care să susții, prin două argumente, răspunsul la întrebarea dată, valorificând câte o secvență din fiecare dintre cele trei texte suport și experiența de lectură.

Vei primi **26 de puncte** pentru conținutul compunerii și **14 puncte** pentru redactare.

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 200 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.